

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Konsekvensutredning BFS 2018:2 och BFS 2018:3

Boverkets föreskrifter och allmänna råd
(2011:12) om hissar och vissa andra
motordrivna anordningar och Boverkets
allmänna råd (2016:16) om ersättning för
provningkostnader vid marknadskontroll
av byggprodukter

Konsekvensutredning BFS 2018:2 och BFS 2018:3

Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar och Boverkets allmänna råd (2016:16) om ersättning för provningskostnader vid marknads kontroll av byggprodukter

Titel: Konsekvensutredning BFS 2018:2 och BFS 2018:3
Utgivare: Boverket, mars 2018
Diarienummer: 3.2.1 2638/2017

Webbplats: www.boverket.se/publikationer
E-post: publikationsservice@boverket.se
Telefon: 0455-35 30 00
Postadress: Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Rapporten finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Innehåll

Sammanfattning	4
Övergripande svar på frågor enligt konsekvensutredningsförordningen	5
Bakgrund	5
Beskrivning av problemet och vad Boverket vill uppnå.....	8
Bemyndiganden som Boverkets beslutanderätt grundar sig på	10
Beskrivning av alternativa lösningar för det Boverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd	10
Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	11
Uppgifter om kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför	11
Regleringens överensstämmelse med EU-rätten	12
Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser	12
Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen.....	13
Konsekvenser för företagen	13
Regleringens eventuella påverkan på konkurrensförhållandena för företagen	14
Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen	14
Eventuellt behov av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning	14
Övrigt	14
Remissförfarandet	14
Författningsändringar med konsekvenser.....	16
Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar	16
Boverkets allmänna råd (2016:16) om ersättning för provningkostnader vid marknadskontroll av byggprodukter	27

Sammanfattning

I konsekvensutredningen redovisas förväntade konsekvenser av ändringar i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar och i Boverkets allmänna råd (2016:16) om ersättning för provningskostnader vid marknads kontroll av byggprodukter. Ändringarna görs med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar (i det följande linbaneförordningen). I samband med de ändringar som föranleds av den nya EU-förordningen görs också vissa uppdateringar med anledning av nya föreskrifter som Elsäkerhetsverket meddelat och som trätt i kraft 1 juli 2017 samt vissa uppdateringar av hänvisningar till standarder.

Linbaneförordningen ska tillämpas från och med den 21 april 2018 och ersätter då det nu gällande Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/9/EG av den 20 mars 2000 om linbaneanläggningar för persontransport (i det följande linbanedirektivet). I bilaga 1 med underbilagor 1:1-1:9 till Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar finns de föreskrifter som behövs för att uppfylla det nu gällande linbanedirektivet. Bilagorna som införlivar linbanedirektivet måste upphävas till det datum som den nya linbaneförordningen blir tillämplig. Vidare behöver vissa uppdateringar av hänvisningar och anpassningar till den nya linbaneförordningens definitioner göras i Boverkets föreskrifter.

Linbaneförordningen ger medlemsstaterna rätt att ställa krav på att viss dokumentation kring delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar ska vara skriven på det egna språket. I Boverkets föreskrifter införs en ny bestämmelse om språkrav för den EU-försäkran om överensstämmelse och de bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter som ska åtfölja delsystem och säkerhetskomponenter samt de handlingar som på begäran ska tillhandahållas Boverket som marknads kontrollmyndighet. Boverket har erhållit ett utökat bemyndigande att meddela föreskrifter om språkrav för handlingar under linbaneförordningen.

Med undantag för de nya språkraven för vissa handlingar, som kan innebära vissa översättningskostnader för utländska aktörer, bedöms ändringarna inte föranleda några kostnader för företagen.

Övergripande svar på frågor enligt konsekvensutredningsförordningen

Denna konsekvensutredning har upprättats med anledning av de ändringar som görs i Boverkets föreskrifter för att anpassa dessa till den nya linbaneförordningen.

I detta avsnitt finns övergripande svar på frågeställningarna enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelskrivning. Avsnittet inleds med en beskrivning av den nya linbaneförordningen och dess syfte.

I avsnittet *Författningsändringar med konsekvenser* nedan finns närmare beskrivet bakgrund, motiv och konsekvenser för de enskilda ändringarna.

Bakgrund

Den nya linbaneförordningen – ikraftträdande och tillämpning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 om linbaneanläggningar trädde i kraft den 20 april 2016. I förordningen fastställs bestämmelser om tillhandahållandet på marknaden av och fri rörlighet för delsystem¹ och säkerhetskomponenter² till linbaneanläggningar. Den innehåller även bestämmelser om konstruktion, uppförande och idrifttagande av nya linbaneanläggningar.

Merparten av förordningens bestämmelser ska tillämpas från och med den 21 april 2018. Förordningens bestämmelser om anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse (kapitel IV) samt bestämmelserna om kommittéförfarande (artikel 44) har dock börjat tillämpas från och med den 21 oktober 2016. Detta för att arbetet med att utse anmälda organ ska kunna starta kort efter att förordningen trätt i kraft och säkerställa att det finns tillräckligt antal sådana organ när förordningen börjar tillämpas.

¹ Till delsystem räknas bl.a. linor, korgar, drivanordningar och mekaniska anordningar. En lista över delsystem till linbaneanläggningar finns i bilaga I till förordningen.

² Säkerhetskomponent: en utrustningskomponent eller varje anordning som är avsedd att monteras i ett delsystem eller en linbaneanläggning för att säkerställa säkerheten och som, om den inte fungerar, äventyrar passagerares, driftspersonals eller tredje parts säkerhet eller hälsa (Artikel 3.4 linbaneförordningen).

Från direktiv till förordning

Förordningen ersätter det nu gällande Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/9/EG av den 20 mars 2000 om linbaneanläggningar för persontransport. Genom förändringen från ett direktiv till förordning vill man säkerställa ett enhetligt genomförande i hela unionen. En förordning är, till skillnad från ett direktiv, direkt tillämplig. Den gäller direkt och likadant i alla medlemsländer som en del av den nationella lagstiftningen. Med en förordning undviks risken med att ett direktiv införlivas på olika sätt i olika medlemsstater. Dessutom kan en tillverkare av delsystem eller säkerhetskomponenter utgå direkt från texten till förordningen istället för att behöva hitta och undersöka varje medlemsstats lagar om införlivande av bestämmelserna.

Syftet med den nya förordningen

Den nya förordningen har två primära syften. Det ena är att anpassa det nuvarande direktivet för linbaneanläggningar till det s.k. varupaketet från 2008 som ger en gemensam ram för saluföring av produkter. Det andra syftet är att åtgärda vissa problem som uppstått i samband med genomförandet av det nuvarande linbanedirektivet. Med undantag för en mindre ändring avseende bromssystem³ innebär förordningen inga ändringar av de grundläggande kraven på linbaneanläggningar och deras delsystem och säkerhetskomponenter.

Anpassning till varupaketet

Varupaketet anger genom förordning (EG) nr 765/20084 och beslut 768/2008/EG5 en rättslig ram på det harmoniserade produktområdet. Modellbestämmelserna i beslut 768/2008/EG används vid ändring av harmoniserande produktlagstiftning eller vid utarbetandet av ny sådan för att uppnå en enhetlig struktur och terminologi, så långt det är möjligt. Anpassningen av den nya linbaneförordningen till varupaketet innebär en skärpning i kraven på de anmälda organ som ska utföra bedömning av överensstämmelse, på spårbarhet i distributionskedjan, liksom på bestämmelserna om den marknads kontroll som medlemsstaterna är skyldiga att göra. Vidare införs enhetliga definitioner och reglering av inblandade ekonomiska aktörers ansvar och skyldigheter (tillverkare, distributörer och importörer).

³ Linbaneförordningen, Bilaga II punkt 4.2.3.3.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

⁵ Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG av den 9 juli om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG.

Rätta till brister

Vid tillämpningen av det gällande direktivet för linbaneanläggningar har en del brister uppmärksammats. Myndigheter, anmälda organ och tillverkare har haft skilda uppfattningar om vilka typer av anläggningar som omfattas av direktivet. Det har också funnits olika uppfattningar om viss utrustning bör betraktas som delsystem, infrastruktur eller säkerhetskomponent. Vidare har även konstaterats att det i det nuvarande linbandedirektivet saknas konkreta förfaranden som tillverkaren och det anmälda organet ska följa vid bedömning av överensstämmelse för delsystem. Detta har inneburit att tolkningen av direktivet har varierat mellan olika medlemsländer. Detta vill man lösa genom att i den nya förordningen införa några nya eller ändrade bedömningsmoduler för delsystemen, ändra definitionerna av delsystem och säkerhetskomponenter samt införa en definition av infrastruktur. Dessutom innebär den nya förordningen att även delsystemen ska förses med ett CE-märke, vilket inte behöver göras idag enligt linbandedirektivet.

Gällande svenska regler som införlivar linbandedirektivet

Linbandedirektivet är införlivat genom 8 kap. 4 § och 24 § samt 16 kap. 5 § PBL. I 11 kap. PBL finns tillsynsbestämmelser och i 8 kap. 3 § 2 PBF, utpekas Boverket som marknadskontrollmyndighet enligt direktivet. I 10 kap. 17 § PBF ges Boverket bemyndigande att närmare föreskriva om säkerhetskrav etc. och märkning av linbaneanläggningars säkerhetskomponenter och delsystem. Vidare införlivas direktivet till fullo genom 2 kap. 14 § och bilaga 1–1:9 i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar. I föreskrifterna finns de grundläggande säkerhetskrav samt bestämmelser om förfaranden för bedömning av överensstämmelse och CE-märkning samt bestämmelserna om säkerhetsanalys för planerade linbaneanläggningar som gäller enligt direktivet.

Bestämmelser om anmälda organ återfinns i lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, förordning (2011:811) och ackreditering och teknisk kontroll samt Swedacs föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2011:5) om anmälda organ. Swedac är anmälande myndighet för anmälda organ.

Ändringar i PBL och PBF för att anpassa svensk rätt till linbaneförordningen

Linbaneförordningen har föranlett vissa mindre ändringar av plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och plan- och byggförordningen (2011:338),

PBF.⁶ Flera av ändringarna är kopplade till att bestämmelserna i linbaneförordningen är direkt tillämpliga och inte längre, som linbanedirektivets bestämmelser, kommer att vara införlivade som anslutande föreskrifter till PBL. Vidare har införts en ny bestämmelse i PBF om byggsanktionsavgift för ekonomiska aktörer som inte fullgör sina skyldigheter enligt linbaneförordningen och ett utökat bemyndigande för Boverket att meddela språkrav för vissa handlingar inom linbaneförordningens tillämpningsområde.

Avgränsning för denna konsekvensutredning

I denna utredning redovisas enbart de förväntade konsekvenserna av de ändringar som görs i Boverkets föreskrifter. I Boverkets rapport 2017:3 *Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om linbaneanläggningar*⁷ finns en beskrivning av de övergripande konsekvenserna av den nya linbaneförordningen.⁸

Beskrivning av problemet och vad Boverket vill uppnå

Anpassning av föreskrifterna till linbaneförordningen

Den nya linbaneförordningen blir tillämplig den 21 april 2018 och ersätter det nu gällande linbanedirektivet. Syftet med ändringarna är att anpassa Boverkets föreskrifter till den nya EU-förordningen. Bilaga 1 med underbilagor 1:1-1:9 i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar införlivar bland annat direktivets bestämmelser om grundläggande krav på linbaneanläggningar samt delssystem och säkerhetskomponenter till sådana anläggningar. Vidare återfinns i föreskriftenas bilagor direktivets bestämmelser om förfaranden för bedömning av överensstämmelse och CE-märkning samt bestämmelserna om säkerhetsanalys för planerade linbaneanläggningar. Som EU-förordning blir linbaneförordningen direkt tillämplig i medlemsstaterna, vilket innebär att den överlappande regleringen i föreskrifterna som införlivar linbanedirektivet måste upphävas till det datum då linbaneförordningen ska börja tillämpas. Istället blir det motsvarande bestämmelser i linbaneförordningen som direkt kommer att reglera detta område.

⁶ Lag (2018:59) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) och Förordning (2018:3) om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338);

⁷ Dnr 4350/2016

⁸ Boverkets rapport 2017:3 *Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om linbaneanläggningar*, s. 46ff.

Särskilt om språkkrav för vissa handlingar

Medlemsstaterna har enligt artiklarna 11.7, 13.4, 14.2 och 19.2 i linbaneförordningen rätt att ställa krav på att EU-försäkran om överensstämmelse, bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter till delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar ska vara skrivna på det egna språket. Detsamma gäller bruksanvisningar till linbanläggningar enligt bilaga II punkt 7.1.1 i linbaneförordningen. När det gäller handlingar som ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten anges i artiklarna 11.9 och 13.9 att dessa ska tillhandahållas på ett språk som lätt kan förstås av myndigheten.

Ändringarna innebär att EU-försäkran om överensstämmelse, bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter ska vara skrivna på svenska för delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar som släpps ut eller tillhandahålls här i landet. Detsamma gäller för bruksanvisningar för linbaneanläggningar som uppförs i Sverige. EU-försäkran om överensstämmelse för delsystem eller säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar kan även vara skriven på engelska. Syftet med språkkraven är att slutanvändarna ska kunna tillgodogöra sig aktuell information.

Boverket är enligt 8 kap. 3 § PBF marknadskontrollmyndighet för byggprodukter, dvs. delsystem och säkerhetskomponenter, som omfattas av linbaneförordningen. En bestämmelse införs som innebär att den information och dokumentation som de ekonomiska aktörerna på begäran enligt linbaneförordningen ska tillhandahålla marknadskontrollmyndigheten ska vara skriven på svenska eller engelska. I det enskilda fallet kan Boverket även godta handlingar på något annat språk som myndigheten behärskar. Som marknadskontrollmyndighet måste Boverket kunna läsa den tekniska dokumentation som ligger till grund för det som ska kontrolleras för att kunna avgöra om delsystemet eller säkerhetskomponenten överensstämmer med säkerhetskraven.

Vad gäller de kontaktuppgifter som enligt artikel 11.6 och 13.3 ska anges på delsystemet eller säkerhetskomponenten anser Boverket att en översättning till svenska inte är nödvändig för förståelsen. Boverket underlåter därför att ställa särskilda språkkrav i föreskrifter gällande sådana kontaktuppgifter.

Uppdatering av hänvisningar till Elsäkerhetsverkets föreskrifter

Hänvisningar till Elsäkerhetsverkets föreskrifter finns i huvudsak i 3 kap. i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar, som reglerar kompetenskrav för personal som utför besiktningar. Dessa hänvisningar behöver uppdateras med anledning av att en ny elsäkerhetslag (2016:732) trädde i kraft 1 juli 2017 och att Elsäkerhetsverket till följd av den nya lagen meddelat nya föreskrifter, t.ex. har *behörighet* för elinstallatör blivit *auktorisering som elinstallatör*⁹. Auktorisationernas namn har bytts ut men inga innehållsmässiga förändringar har gjorts.

Bemyndiganden som Boverkets beslutanderätt grundar sig på

Boverket beslutar om föreskriftsändringarna med stöd av 10 kap. 19 § 2 och 10 kap 26 § 6-7 PBF.

Beskrivning av alternativa lösningar för det Boverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Om bilaga 1 med underbilagor, som införlivar linbanedirektivet, blir kvar i Boverkets föreskrifter så strider det mot EU-rätten och bryter mot de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Det finns således inga andra lösningar än att upphäva bilagorna genom en ändringsförfattning.

Särskilt om språkkrav för vissa handlingar

Alternativet inga föreskrifter

I 11 kap 8 § PBL anges att, om det behövs för att en tillsynsmyndighet ska kunna ta del av innehållet i ett utländskt certifikat, intyg eller annan handling, ska handlingen på myndighetens begäran visas i översättning till svenska. Detta befintliga lagkrav går således längre än de nya bestämmelserna i Boverkets föreskrifter om språkkrav för handlingar som ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten (2 kap.14 a §). Enligt de nya föreskrifterna kan handlingarna också vara skrivna på engelska eller annat språk som Boverket godkänner i det enskilda fallet. Att avstå

⁹ Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2017:2) om elinstallationsarbete, Elsäkerhetsverkets föreskrifter (2017:3) om elinstallationsföretag och om utförande av elinstallationsarbete samt Elsäkerhetsverkets föreskrifter (2017:4) om auktorisation som elinstallatör.

från föreskriftsändringarna i denna del vore rimligen mer betungande för de utländska företagen.

Den befintliga bestämmelsen i PBL om språkkrav gäller inte för handlingar som ska tillhandahållas slutanvändare. EU-försäkran om överensstämmelse, bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter innehåller viktig information till slutanvändaren om delsystemet, säkerhetskomponenter och linbaneanläggningen. Missförstånd pga. av språkförbistring kan i värsta fall leda till brister som kan påverka människors säkerhet och hälsa. Det är tveksamt om alla utländska tillverkare frivilligt skulle översätta EU-försäkran om överensstämmelse och bruksanvisningar till svenska. Boverket gör därför bedömningen att det behövs juridiskt bindande språkkrav avseende krav på sådana handlingar. För att en myndighet ska kunna ingripa i de fall sådan information till slutanvändarna inte finns på svenska behövs bindande föreskrifter för myndigheten att stödja sig på. Vad gäller EU-försäkran om överensstämmelse för delsystem eller säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar gör Boverket bedömningen att det är tillräckligt att en sådan försäkran finns i översättning till engelska då den målgrupp som i första hand tar del av en sådan försäkran är serviceföretag inom branschen och inte enskilda anläggningsägare.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Författningsändringen i sig, genom vilken de införlivade kraven och bestämmelserna i linbanedirektivet upphävs, innebär inte några nya förfaranden eller krav på företag eller andra berörda.

Såvitt avser de nya bestämmelserna om språkkrav för vissa handlingar berörs i första hand utländska tillverkare av delsystem, säkerhetskomponenter och hela linbaneanläggningar men även slutanvändarna av linbaneanläggningar samt myndigheter, kanske främst Boverket i egenskap av marknadskontrollmyndighet.

Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför

Boverket ser inga kostnadsmässiga konsekvenser av författningsändringarna i den del ändringarna endast innebär uppdateringar av hänvisningar och upphäver bilagor till författningen (bestämmelserna som införlivar nu gällande linbanedirektiv). Efter den 21 april 2018, när ändringen träder i kraft, kommer motsvarande reglering om linbaneanläggningar för persontransport, som idag finns i

bilagor till Boverkets föreskrifter, istället finnas i den direkt tillämpliga linbaneförordningen.

Språkraven för EU-försäkran om överensstämmelse, bruksanvisningar, säkerhetsföreskrifter samt handlingar till Boverket som marknads-kontrollmyndighet kan innebära vissa översättningskostnader för utländska aktörer men också positiva effekter då det bör underlätta ett marknadstillträde. Det är inte möjligt att bedöma i vilken utsträckning de positiva effekterna uppväger de ökade kostnaderna för översättning.

Regleringens överensstämmelse med EU-rätten

Ändringarna har till syfte att anpassa föreskrifterna till EU:s nya linbaneförordning. Ändringarna överensstämmer med skyldigheterna som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen och går inte utöver dessa. Ändringarna följer de rättigheter som medlemsstaterna har enligt linbaneförordningen att reglera vissa språkrav.

Författningsändringarna innehåller inga nya krav eller förfaranden avseende produkter utan innebär att sådana föreskrifter om delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar (bilaga 1 med underbilagor 1:1–1:9) upphävs. Boverket bedömer att ändringarna inte behöver anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

Boverket avser att anmäla språkraven enligt artikel 39.5 andra stycket i tjänstedirektivet, 2006/123/EG.

Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser

Föreskriftsändringarna ska träda i kraft den 21 april 2018, eftersom det är då linbaneförordningen ska börja tillämpas i medlemsstaterna.

I samband med att föreskriftsändringarna träder i kraft kommer Boverket att informera om dessa och den nya linbaneförordningen på verkets webbplats.

Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Som ovan nämnts innebär ändringarna i sig inga nya krav på företag på den svenska marknaden. De konsekvenser som EU:s nya linbaneförordning har för tillverkare, importörer och distributörer av delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar finns beskrivna i Boverkets rapport 2017:3 *Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om linbaneanläggningar*.

Språkrav för vissa handlingar under linbaneförordningen berör utländska tillverkare av delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar som säljer sina produkter i Sverige. Statistik över antalet utländska tillverkare av sådana produkter som kan komma att träffas av språkraven saknas.

Konsekvenser för företagen

Utöver språkraven för vissa handlingar under linbaneförordningen innebär författningsändringarna inga konsekvenser för företagen.

Språkraven för EU-försäkran om överensstämmelse och för bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter medför merkostnader för översättning och administrativa merkostnader för utländska tillverkare som vill sälja sina delsystem, säkerhetskomponenter och linbaneanläggningar i Sverige. Importörer och distributörer åläggs inte att översätta utländska tillverkares handlingar, och berörs därför inte direkt av kravet på översättning. Importörer och distributörer ska dock försäkra sig om att de handlingar som ska följa med produkten enligt förordningen verkligen gör det och att informationen finns angiven på ett för Sverige korrekt språk. Vidare ska de kunna förse en behörig myndighet, i detta fall Boverket, med begärda handlingar på ett språk som lätt kan förstås av den myndigheten. Importörer och distributörer kan således behöva vända sig till tillverkaren och begära handlingarna på rätt språk, vilket kan ge upphov till administrativa merkostnader. Vad gäller handlingar som tillverkare och importörer ska tillhandahålla marknadskontrollmyndigheten så innebär de nya föreskrifterna närmast lättnader i förhållande till vad som gäller enligt 11 kap 8 § PBL som anger att handlingar på tillsynsmyndighetens begäran ska översättas till svenska. Ändringen innebär att handlingarna till marknadskontrollmyndigheten även kan vara skrivna på engelska eller annat språk som myndigheten kan godta. Ändringen torde därför i denna del inte medföra några

merkostnader för de ekonomiska aktörerna i förhållande till redan gällande regler.

Regleringens eventuella påverkan på konkurrensförhållandena för företagen

Såvitt Boverket kan bedöma får författningsändringarna inte någon påverkan på konkurrensförhållandena för företagen.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Någon särskild påverkan för företagen utöver vad som nämnts ovan förutses inte uppkomma.

Eventuellt behov av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Såvitt avser språkraven avseende vissa handlingar så ska de ekonomiska aktörerna kunna ge information och handlingar till marknadskontrollmyndigheten på fler språk än svenska. Vad gäller EU-försäkran om överensstämmelse för delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar så godtas även översättning till engelska. Det är bland annat av hänsyn till små utländska företags möjligheter att kunna sälja på den svenska marknaden.

Övrigt

Boverket förutser inte att ändringarna för med sig några konsekvenser med avseende på funktionshindrade, barn och ungdomar, äldre, integration, boendesegregation, folkhälsa eller jämställdhet.

Remissförfarandet

Förslaget till ändringar i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar och i Boverkets allmänna råd (2016:16) om ersättning för provningskostnader vid marknadskontroll av byggprodukter har varit föremål för remiss under perioden 12 september till 1 december 2018 och har skickats till sammanlagt 35 remissinstanser. Inom svarstiden har inkommit 13 remissvar. Samtliga instanser som lämnat svar har antingen tillstyrkt förslaget eller avstått från att lämna ett yttrande. Efter remissen har Boverket endast gjort vissa uppdateringar av hänvisningar till standarder i allmänna råd med anledning av att två harmoniserade standarder under

hissdirektivet¹⁰ upphävts under hösten 2017. Vidare har en mindre justering av ett allmänt råd som hänvisar till Elsäkerhetsverkets föreskrifter gjorts efter påpekande i Elsäkerhetsverkets remissvar. De justeringar som gjorts efter remissen har bedömts vara av den karaktären att det inte funnits behov av en ny remiss.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Författningsändringar med konsekvenser

Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

1 kap. Tillämpningsområde, innehåll och definitioner

1 kap. 1 §

Ändring

I det allmänna rådets femte stycke korrigeras hänvisningarna till två av Elsäkerhetsverkets föreskrifter.

Motiv

Hänvisningarnas nuvarande lydelse är inte korrekta till följd av ändringar av Elsäkerhetsverkets föreskrifter.

ELSÄK-FS 2007:1 Elsäkerhetsverkets föreskrifter om elektromagnetisk kompatibilitet har fr.o.m. 20 april 2016 ersatts av ELSÄK-FS 2016:3 Elsäkerhetsverkets föreskrifter om elektromagnetisk kompatibilitet.

ELSÄK-FS 2007:2 Elsäkerhetsverkets föreskrifter om behörighet för elinstallationsarbete har fr. o. m. 1 januari 2014 ersatts med ELSÄK-FS 2013:1 Elsäkerhetsverkets föreskrifter om och allmänna råd om behörighet för elinstallatörer som i sin tur fr. o. m. 1 juli 2017 ersatts med ELSÄK-FS 2017:4 Elsäkerhetsverkets föreskrifter om auktorisation som elinstallatör.

Konsekvenser

Hänvisningarna till Elsäkerhetsverkets föreskrifter blir korrekta.

1 kap. 3 §

Ändring

Hänvisningen till bilaga 1 tas bort i paragrafens tredje stycke.

Motiv

Följdändring av att bilaga 1, som införlivar linbanedirektivet, upphävs.

Konsekvenser

Hänvisningarna till bilagorna blir korrekta.

1 kap. 4 §

Ändring

I första stycket ersätts hänvisningen till bilaga 1 med en hänvisning till linbaneförordningen.

I tredje stycket ändras definitionerna av begreppen *linbana* och *släplift*, så att de till sin ordalydelse överensstämmer med definitionerna i linbaneförordningen.

Motiv

Första stycket definierar vad som avses med *anordning avsedd för transport*. En linbaneanläggning för persontransport enligt nu gällande linbanedirektiv och den nya linbaneförordningen är en sådan anordning. Bilaga 1 som införlivar linbanedirektivet upphävs till det datum då linbaneförordningen blir tillämplig. Hänvisning bör därför istället ske till linbaneförordningen för att definiera sådana anordningar.

Definitionerna av begreppen *linbana* och *släplift* i Boverkets föreskrifter skiljer sig idag i sin ordalydelse från linbaneförordningens definitioner¹¹ av dessa begrepp. Syftet är inte att åstadkomma någon skillnad i sak, utan ordalydelsen i definitionerna i Boverkets föreskrifter bör överensstämma med den i linbaneförordningen.

Konsekvenser

Ändringen i första stycket innebär endast en uppdatering av en hänvisning.

Ändringen av definitionerna av begreppen *linbana* och *släplift* innebär ingen ändring i sak utan är endast ett sätt att se till att ordalydelsen i definitionerna överensstämmer med den i linbaneförordningen.

2 kap. Utförande och installation

2 kap. 1 §

Ändring

I det allmänna rådets sjunde stycke tas hänvisningar till två upphävda harmoniserade standarder under hissdirektivet bort och ersätts med hänvisning till en gällande standard.

Motiv

Standarderna har upphävts, och det allmänna rådet bör hänvisa till gällande standard som visar hur föreskriftens krav kan uppfyllas.

¹¹ Artikel 3.7 och 3.8 i linbaneförordningen.

Konsekvenser

Det allmänna rådet blir uppdaterat utifrån gällande harmoniserade standarder.

2 kap. 4 §*Ändring*

I det allmänna rådets tredje stycke ersätts ordet *behörighet* med ordet *auktorisering* i en hänvisning till Elsäkerhetsverkets författningar.

I det allmänna rådets fjärde stycke tas hänvisningarna till de upphävda harmoniserade standarderna under punkt 1 och 2 bort. De standarder som haft numreringen 3-16 får istället numreringen 1-14.

Motiv

Genom den nya elsäkerhetslagen (2016:732) som trädde kraft 1 juli 2017 och de följdändringar denna föranlett i Elsäkerhetsverkets föreskrifter så har begreppen förändrats så att begreppet *behörighet* genomgående ersatts med begreppet *auktorisering*.

Standarderna under punkt 1 och 2 i det allmänna rådets fjärde stycke har upphävts, och det allmänna rådet bör därför uppdateras.

Konsekvenser

Det allmänna rådet blir uppdaterat utifrån gällande begrepp om auktorisation som elinstallatör och gällande harmoniserade standarder.

2 kap. 10 §*Ändring*

I det allmänna rådet tas hänvisningar till två upphävda harmoniserade standarder under hissdirektivet bort och ersätts med hänvisning till en gällande standard.

Motiv

Standarderna har upphävts, och det allmänna rådet bör hänvisa till gällande standard som visar hur föreskriftens krav kan uppfyllas.

Konsekvenser

Det allmänna rådet blir uppdaterat utifrån gällande harmoniserade standarder.

2 kap. 11 §*Ändring*

I det allmänna rådet tas hänvisningar till två upphävda harmoniserade standarder under hissdirektivet bort och ersätts med hänvisning till en gällande standard.

Motiv

Standarderna SS EN 81-1+A3:2010 (1) och SS EN 81-2+A3:2010 (1) har upphävts, och det allmänna rådet bör hänvisa till gällande standard SS EN 81-20: 2014 (1) som visar hur föreskriftens krav kan uppfyllas. I likhet med det allmänna rådets nu gällande lydelse behålls dock hänvisningar till vissa avsnitt i de upphävda standardernas äldre lydelse. Detta med anledning av att de äldre versionerna av standarderna i dessa avseenden innehåller vissa nationella avvikelser i förhållande till SS EN 81-20: 2014 (1).

Konsekvenser

Det allmänna rådet blir uppdaterat utifrån gällande harmoniserade standarder. Den nuvarande ordningen med hänvisning till nationella avvikelser i äldre, upphävda versioner av standarderna SS EN 81-1 och SS EN 81-2 behålls.

2 kap. 14 §*Ändring*

I paragrafens första stycke samt i det allmänna rådets första stycke ersätts hänvisningarna till bilaga 1 respektive bilaga 1:2 med hänvisningar direkt till linbaneförordningen.

Paragrafens nuvarande femte stycke om instruktioner för drift, skötsel och underhåll av linbaneanläggningar tas bort.

Motiv

Bestämmelsen hänvisar till de krav som gäller för linbaneanläggningar för persontransport, dess säkerhetskomponenter och delsystem. Det allmänna rådet anger harmoniserade standarder som visar på ett sätt att uppfylla säkerhetskraven. Idag hänvisar bestämmelsen och det allmänna rådet till bilaga 1 respektive bilaga 1:2 som införlivar det nu gällande linbanedirektivet. Bilaga 1 med underbilagor ska upphävas till det datum då linbaneförordningen med dess grundläggande säkerhetskrav blir tillämplig. Som EU-förordning gäller denna då direkt som svensk lag. Bestämmelsen och det allmänna rådet bör således ändras så att de hänvisar direkt till linbaneförordningen.

Femte stycket tas bort eftersom skyldigheten att tillhandahålla bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter följer av artiklarna 11.7, 13.4, 14.2, 19.2 samt bilaga II punkt 7.1.1 i linbaneförordningen. Språkkrav för handlingar regleras samlat i den nya bestämmelsen 2 kap. 14 a § i föreskrifterna.(se nedan)

Konsekvenser

Bestämmelsen och det allmänna rådet anpassas till linbaneförordningen och kopplar till de grundläggande krav för linbaneanläggningar, säkerhetskomponenter och delsystem som där anges.

2 kap. 14 a §

Ändring

Paragrafen är ny. Bestämmelsens första stycke ställer nya krav på att EU-försäkran om överensstämmelse, bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter som enligt linbaneförordningen ska tillhandahållas användare ska vara skrivna på svenska för delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar som släpps ut eller tillhandahålls här i landet. Det samma gäller för bruksanvisningar för linbaneanläggningar som uppförs i Sverige. EU-försäkran om överensstämmelse för delsystem eller säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar kan även vara skriven på engelska. Vidare föreskrivs i bestämmelsens andra stycke att den information och dokumentation som de ekonomiska aktörerna på begäran enligt linbaneförordningen ska tillhandahålla marknadskontrollmyndigheten ska vara skriven på svenska eller engelska. Även annat språk kan godtas av myndigheten i det enskilda fallet.

Motiv

Linbaneförordningen ger enligt artiklarna 11.7, 13.4, 14.2 och 19.2 medlemsstaterna rätt att ställa krav på att EU-försäkran om överensstämmelse bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter till delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar ska vara skrivna på det egna språket. Detsamma gäller bruksanvisningar till linbanläggningar enligt bilaga II punkt 7.1.1 i linbaneförordningen. När det gäller handlingar som på begäran ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten anges i artiklarna 11.9 och 13.9 att dessa ska tillhandahållas på ett språk som lätt kan förstås av myndigheten. Det är angeläget att den viktiga informationen i bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter lätt kan förstås av slutanvändarna. Enligt Boverkets bedömning bör därför sådan dokumentation vara skriven på svenska. EU-försäkran om överensstämmelse för delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar behöver i första hand kunna läsas av

serviceföretag inom branschen och här gör Boverket bedömningen att det är tillräckligt att en sådan försäkran finns i översättning till engelska.

Vid marknadskontroll behöver Boverket som marknadskontrollmyndighet få tillgång till olika slags handlingar och redogörelser. Boverket måste förstå det tekniska och juridiska sakinnehållet i handlingarna på språket ifråga för att kunna bedöma om delsystemet eller säkerhetskomponenten till linbaneanläggningen uppfyller kraven. Handlingarna måste därför vara på svenska eller engelska eller annat språk som personalen behärskar. Boverket ser det som olämpligt att i en föreskrift fastslå vilka språk utöver svenska och engelska som kan accepteras. Genom regleringen nås en överensstämmelse med vad som enligt Boverkets föreskrifter¹² gäller för motsvarande dokumentation under hissdirektivet¹³ och Boverkets föreskrifter om språkrav¹⁴ för handlingar rörande byggprodukter enligt EU:s byggproduktförordning¹⁵.

Konsekvenser

Språklig förståelse av EU-försäkran om överensstämmelse, bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter bör minska riskerna för att delsystemet, säkerhetskomponenten eller linbaneanläggningen används eller monteras på fel sätt.

För utländska tillverkare som vill sälja sina delsystem och säkerhetskomponenter på den svenska marknaden kan språkraven innebära vissa merkostnader för översättning till svenska eller engelska.

Vad gäller handlingar som ska tillhandahållas Boverket som marknadskontrollmyndighet så innebär den nya bestämmelsen ett lägre ställt krav än det som gäller enligt 11 kap. 8 § PBL, varför ändringen inte borde innebära några merkostnader för de ekonomiska aktörerna.

¹² Punkt 7 i Bilaga 5 i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

¹⁴ Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2013:7) om språkrav för prestandadeklarationer och vissa andra handlingar om byggprodukter

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG

3 kap. Kontroll av motordrivna anordningar

3 kap. 2 b §

Ändring

Bestämmelsens andra stycke uppdateras genom en hänvisning till Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter (ELSÄK-FS 2017:4) om auktorisation som elinstallatör. Kravet anges som *auktorisering för lågspänning (AL)* istället för *behörighet för lågspänning (ABL)*.

Motiv

Bestämmelsen anger krav för personal hos ackrediterade kontrollorgan. Enligt bestämmelsen ska minst en anställd ha lägst allmän behörighet för lågspänning. Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (ELSÄK-FS 2013:1) om behörighet för elinstallatörer har upphävts och fr.o.m. 1 juli 2017 ersatts av Elsäkerhetsverkets föreskrifter (ELSÄK-FS 2017:4) om auktorisation som elinstallatör. Genom Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter har också benämningen för de tidigare behörigheterna ändrats. Den tidigare behörigheten för lågspänning (ABL) motsvaras av auktorisation med benämningen (AL) och har inte förändrats till sitt innehåll.

Konsekvenser

Ändringen innebär endast en uppdatering av hänvisningar till annan myndighets föreskrifter. Enligt övergångsbestämmelserna till ELSÄK-FS 2017:4 omvandlas tidigare behörigheter fr.o.m. 1 juli 2017 automatiskt till motsvarande auktorisation.

3 kap. 2 c §

Ändring

Hänvisning sker till Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter (ELSÄK-FS 2017:4) om auktorisation som elinstallatör. Kravet anges som kunskaper motsvarande dem som gäller för att erhålla *begränsad auktorisation (B)* istället för *begränsad behörighet (BBI)*.

Motiv

Bestämmelsen anger krav på kompletterande utbildning för ansvarig kontrollpersonal vid kontrollorgan som ackrediteras för befogenhetsområde K. Enligt bestämmelsen ska ansvarig kontrollpersonal ha kunskaper motsvarande minst vad som gäller för att erhålla begränsad behörighet. Hänvisningen behöver uppdateras med anledning av Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter (ELSÄK-FS 2017:4) om auktorisation som elinstallatör. Den tidigare begränsade behörigheten

(BB1) motsvaras av auktorisation med benämningen (B) och har inte förändrats till sitt innehåll.

Konsekvenser

Se ovan under 3 kap. 2 b § *Konsekvenser*.

3 kap. 2 d §

Ändring

Hänvisning sker till Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter (ELSÄK-FS 2017:4) om auktorisation som elinstallatör. Kravet anges som kunskaper motsvarande dem som gäller för att erhålla *begränsad auktorisation (B)* istället för *begränsad behörighet (BB1)*.

Motiv

Bestämmelsen anger krav på kompletterande utbildning för ansvarig kontrollpersonal vid kontrollorgan som ackrediteras för befogenhetsområde B. Se i övrigt ovan under *Motiv* till ändringen av 3 kap. 2 c §.

Konsekvenser

Se ovan under 3 kap. 2 b § *Konsekvenser*.

3 kap. 28 §

Ändring

Hänvisningen till bilaga 1 i det allmänna rådets första stycke ersätts med en hänvisning till linbaneförordningen.

Motiv

Det allmänna rådet tydliggör att linbaneanläggningar inte är undantagna från konstruktionskontroll trots att de omfattas av bestyrkande enligt harmoniserad gemenskapslagstiftning. Rådet hänvisar till linbaneanläggningar enligt bilaga 1. Genom att denna bilaga nu upphävs ska hänvisning istället ske till linbaneförordningen och de anläggningar som denna omfattar.

Konsekvenser

Hänvisningen anpassas till den nya linbaneförordningen.

4 kap. Drift, tillsyn, skötsel och underhåll

4 kap. 1 §

Ändring

I det allmänna rådets tredje stycke punkten 1-2 görs en justering av texten för att överensstämma med Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter.

Motiv

Hänvisningen behöver uppdateras med anledning av Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter.

Konsekvenser

Det allmänna rådet blir uppdaterat utifrån Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter.

5 kap. Förbättringskrav på befintliga motordrivna anordningar**5 kap. 2 §***Ändring*

I det allmänna rådets första stycke tas hänvisningar till två upphävda harmoniserade standarder under hissdirektivet bort och ersätts med hänvisning till en gällande standard.

Motiv

Standarderna har upphävts, och det allmänna rådet bör hänvisa till gällande standard som visar hur föreskriftens krav kan uppfyllas.

Konsekvenser

Det allmänna rådet blir uppdaterat utifrån gällande harmoniserade standarder.

Bilaga 1-1:9*Ändring*

Följande bilagor upphävs.

1 Regler för linbaneanläggningar för persontransport för uppfyllande av direktivet 2000/9/EG

1:1 En anläggnings delsystem

1:2 Grundläggande krav

1:3 Säkerhetsanalys

1:4 Säkerhetskomponenter: EG-försäkran om överensstämmelse

1:5 Säkerhetskomponenter: Bedömning av överensstämmelse

1:6 Delsystem: EG-försäkran om överensstämmelse

1:7 Delsystem: Bedömning av överensstämmelse

1:8 Minimikriterier som medlemsstaterna ska beakta då de anmäler organ

1:9 CE-märkning om överensstämmelse

Motiv

Bilagorna införlivar det nu gällande linbanedirektivet. Den nya linbaneförordningen blir tillämplig den 21 april 2018. En EU-förordning, är till skillnad från ett direktiv, direkt tillämplig. Den gäller direkt och likadant i alla medlemsländer som en del av den nationella lagstiftningen. Linbaneförordningen har ett innehåll som i huvudsak motsvarar innehållet i bilaga 1-1:9 i Boverkets föreskrifter. Till det datum när linbaneförordningen blir tillämplig måste således den överlappande nationella regleringen i bilaga 1-1:9 upphävas.

Konsekvenser

De grundläggande säkerhetskraven för linbaneanläggningar, bestämmelserna om förfaranden för bedömning av överensstämmelse och CE-märkning samt bestämmelserna om säkerhetsanalys för planerade linbaneanläggningar kommer inte längre att finnas kvar i Boverkets föreskrifter. Dessa frågor regleras istället i den direkt tillämpliga linbaneförordningen. Linbaneförordningen innebär ingen förändring av de grundläggande säkerhetskraven för linbaneanläggningar, delsystem och säkerhetskomponenter. Genom att förordningen anpassats till det så kallade varupaketet innebär den emellertid ett tydligare definierat ansvar för de olika ekonomiska aktörerna att säkerställa att säkerhetskraven uppfylls. En redogörelse för de övergripande konsekvenserna av själva linbaneförordningen återfinns i Boverkets rapport 2017:3 *Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om linbaneanläggningar*.¹⁶

¹⁶ Boverkets rapport 2017:3, dnr 4350/2016, s. 46 ff.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändring

I övergångsbestämmelserna anges att ändringsförfattningen ska träda i kraft den 21 april 2018. Vidare anges att äldre bestämmelser i bilaga 1, 1:1–1:9 får tillämpas i fråga om delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar som släpps ut på marknaden före den 21 april 2018 och för linbaneanläggningar som installeras före den 21 april 2018.

Motiv

Bestämmelserna ska träda i kraft det datum när huvuddelen av bestämmelserna i den nya linbaneförordningen enligt artikel 48.2 ska börja tillämpas. I enlighet med artikel 46 i direktivets övergångsbestämmelser får medlemsstaterna inte förhindra att delsystem och säkerhetskomponenter som omfattas av, och är förenliga med, linbanedirektivet och som släppts ut på marknaden före den 21 april 2018, tillhandahålls på marknaden. Medlemsstaterna får heller inte förhindra att linbaneanläggningar som omfattas av, och är förenliga med, linbanedirektivet och som installerades före den 21 april 2018, tas i drift.

Konsekvenser

Ändringsförfattningens ikraftträdande- och övergångsbestämmelser ansluter till den nya linbaneförordningens bestämmelser. Det tydliggörs att tidpunkten för utsläppande på marknaden av ett delsystem eller en säkerhetskomponent respektive installationen av en linbaneanläggning blir avgörande för om äldre bestämmelser kan tillämpas.

Boverkets allmänna råd (2016:16) om ersättning för provningskostnader vid marknadskontroll av byggprodukter

Säkerhetskomponenter och delsystem till linbaneanläggningar

Ändring

I avsnittet *Säkerhetskomponenter och delsystem till linbaneanläggningar* ersätts hänvisningen till bilaga 1:2 i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar med en hänvisning direkt till bilaga II i linbaneförordningen.

Motiv

Det allmänna rådet anger när Boverket kan besluta om att den ekonomiska aktören ska betala ersättning för verkets provningskostnader vid marknadskontroll av säkerhetskomponenter och delsystem till linbaneanläggningar. Det allmänna rådet hänvisar till de grundläggande kraven för linbaneanläggningar. Ändringen är en följd av att bilaga 1:2, som innehåller de grundläggande kraven, kommer att upphävas i Boverkets föreskrifter och att motsvarande bestämmelser i linbaneförordningen blir direkt tillämpliga.

Konsekvenser

Ändringen innebär endast en uppdatering av en hänvisning.

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se